

20 let SKS ATENEO UP Olomouc – několik stručných ohlédnutí do historie sboru

PAVEL REŽNÝ

Summary

The article is focused on selected moments from the twenty-year history of the Ateneo Mixed Chamber Choir of Palacký University in Olomouc. It deals with important events and concerts in the life of the choir. It also brings a selection of the most important foreign performances of the choir and a selection of CDs on which SKS Ateneo UP Olomouc sings.

Přestože jako oficiální rok vzniku Smíšeného komorního sboru Ateneo Univerzity Palackého v Olomouci je uváděn rok 2001, prvotní začátky byly o něco dříve. Zasloužily se o to dvě studující oboru psychologie na FF UP Hana Brachová a Marie Pohořalová. Shodou okolností byly obě z Prahy. Přišly studovat do Olomouce a na hudební katedře hledaly nějaký sbor, v němž by mohly zpívat. Postupně tak z iniciativy studentů vykristalizoval malý asi dvacetičlenný soubor, který vystupoval pod názvem Spolu. Nemělo to nic společného s dnešní vládní koalicí. Název navrhl tehdejší student oboru hudební výchova – speciální pedagogika Stanislav Ingr. Dnes tento název nese v Olomouci organizace, která se věnuje sociálním službám pro lidi s mentálním postižením.

V čele sboru stojí od jeho založení Pavel Režný, který kmenově působí na katedře hudební výchovy od roku 1991. Univerzitní sbor navštěvují zejména studenti všech fakult UP, nejvíce je zastoupena fakulta přírodovědecká, filozofická a pedagogická. Členství ve sboru je dobrovolné. Jako každý školní sbor se potýká s pravidelnou obměnou členské základny. Absolventi odcházejí a z řady nových zájemců jich určitá část hned během prvního měsíce odpadne. Jistým problémem je také skutečnost, že čle-

nové bydlí v drtivé většině mimo Olomouc. Souvisí to zejména s plánováním sborových soustředění, koncertních zájezdů a provozem sboru během zkouškového období. Sbor zkouší pravidelně 2× týdně ve Sborovém sále a pokud je třeba, tak v rámci dělených zkoušek v dalších učebnách katedry hudební výchovy, které jsou na Konviktu¹. Pro své koncerty má k dispozici koncertní prostor v Kapli Božího těla nebo přilehlém Atriu. Pro případné venkovní vystoupení se bohatě využívá také Parkán, rovněž součást Konviktu.

V průběhu své historie sbor prošel určitým vývojem a vydobyl si své místo v rámci univerzity i mimo ni. Název Ateneo pochází z italštiny a znamená akademie, univerzita, vysoké učení. Sbor od svého vzniku působí na půdě Katedry hudební výchovy, která poskytuje potřebné zázemí – zkušebnu a je podporován fakultou i univerzitou. Oficiální statut ve formě hlavní normy UP získal až 19. 1. 2012 díky rektorovi prof. Mašláňovi. Od doby oficiálního vzniku až do současné doby sboru uskutečnil více než 300 koncertů a různých vystoupení.

Poohlédneme se zpátky po některých zásadnějších milnicích jeho historie.

V roce 2003 sbor nastudoval a společně s komorním orchestrem Iši Krejčího něko-

likrát provedl Missu Brevis Jiřího Pavlici – Olomouc, Přerov, Ostrava, Vsetín aj. K posluchačsky velmi úspěšným koncertům přispělo i osobní přátelství sbormistra s autorem, díky kterému dirigent získal řadu cenných informací ke vzniku, námětu i provedení tohoto díla.²

V témže roce mohli členové sboru nahlédnout do zákulisí soutěže krásy Miss ČR. Jedna z členek sboru jako držitelka titulu Miss academia se dostala i do finále v brněnském Boby centru. Jako volnou disciplínu si vybrala zpěv. Pro televizi bylo nutné sbor předtočit a „na živo“ byl jen zpěv sólistky³.

V roce 2005 se sbor zúčastnil svého prvního festivalu a sborové soutěže v zahraničí. Ve slovenské Banské Bystrici zvítězil v soutěži, která se konala v rámci Festivalu zborového spevu Viliama Figuša – Bystrého⁴. Pochvalná slova předsedkyně soutěžní poroty Eleny Šarayové byla vynikajícím impulzem do další práce.

Rok 2006 byl dalším milníkem historie sboru. Sbor natočil své první profilové CD. Využil k němu vynikajících prostor Kaple Božího těla UC UP v Olomouci. Hudební režie se ujal zkušený rozhlasový režisér Jiří Pospíšil. Jeho originální, inspirativní a neskutečně pozitivně motivující přístup se pak projevil na výsledném celku nejen tohoto CD, ale i dalších, které pak byly v Olomouci natočeny ve spolupráci s českým rozhlasem.⁵ V témže roce bylo Ateneo pozváno na sborový festival ve Švýcarsku – Festival Choral International de Neuchâtel – ve frankofonní části švýcarské federace.⁶ nebyl to poslední kontakt se zahraničními sbory. V témže roce zavítal do Olomouce Wits choir z University of Witwatersrand v jihoafrickém Johannesburgu se svou sbormistryní Dalene Hoogenhout. Kromě společného koncertu se uskutečnil také úspěšný veřejně přístupný workshop.

V následujícím roce 2007 sbor podpořil koncertem z autorových skladeb přednášku významného absolventa Univerzity Palackého. Jiří Pavlica ji nazval Barevná krajina hudby. Francouzštinu a jiné jazyky

si Ateneo vyzkoušelo v rámci festivalu Voix du monde ve francouzském Nancy. Festival je specifický tím, že každý zahraniční sbor má svůj domácí hostitelský sbor, jehož členové zabezpečují stravu a ubytování u sebe doma. Hostitelem Atenea byl sbor z vesnice Lay Saint Christophe.⁷ Takže po každodenním koncertu v rámci festivalu, který se uskutečnil v daném regionu, se sbor navracel ke svému hostitelskému sboru. Finále festivalu se pak koná v přímém televizním přenosu v Nancy na Place de Stanislas⁸. Večerní koncert, kdy je velké náměstí zaplněno hudbymilovnými posluchači do posledního místečka, pak přináší vstupy jednotlivých sborů, které se střídají v rychlém tempu díky promyšlenému systému⁹. Závěr patří společnému zpívání všech zúčastněných sborů, jež vytváří nádhernou a stylovou tečku za proběhlým festivalem. V témže roce bylo Ateneo také poprvé pozváno k účasti na adventním festivalu ve Vídni. Jde o prestižní záležitost, kde si pořadatelé – vídeňská radnice, odbor kultury – vybírá a následně zve sbory z celého světa. Internationales Adventsingen im Wiener Rathaus, které probíhají na vídeňské radnici v centru Vídně, jsou pestrou přehlídkou domácích rakouských a vybraných zahraničních sborů. Ateneo obdrželo pozvánku a zúčastnilo se i v následujících letech (2007–2016).

Rok 2009 přinesl pro sbor kromě jiného první zájezd do USA. Města v České republice mají své zahraniční partnery nejen v Evropě, ale i mimo ni. Pro Olomouc je takovým družebním městem i Owensboro v Kentucky. Spolupráce mezi městy probíhá již řadu let a její součástí jsou i různé výměny osob, např. sportovci, studenti ... Při návštěvě amerických ambasadorů z organizace Sister Cities došlo k jednání o možnostech výjezdu SKS Atenea do Ameriky. Za přispění a finanční podpory města Olomouce, Olomouckého kraje, Univerzity Palackého a každého účastníka zájezdu se podařilo dojednat a posléze na podzim 2009 uskutečnit tento zámořský zájezd. Během třítydenního pobytu

Ateneo vystoupilo na 14 koncertech. Ten závěrečný se uskutečnil na půdě Českého domu v New Yorku.

Sbor za své aktivity získal prestižní cenu Sbor roku 2009, kterou uděluje UČPS.

Rok 2010 byl rokem úspěšného projektu IVF (International Visegrad Fund). Pod názvem Visegrad Choral Bridges se uskutečnila spolupráce 3 univerzitních sborů – Educatus Krakov (Adam Korziewski), Mladost Banská Bystrica (Milan Pazúrik), Ateneo UP Olomouc (Pavel Režný). Cílem byla kromě mezinárodní spolupráce i propagace současných skladatelů ze zúčastněných zemí. Výstupem bylo v roce 2011 vydané CD se společnými nahrávkami participujících sborů.

Mezi hlavní události roku 2012 patřila spolupráce a koncertní výměna s Unichor Leipzig. Koncertní vystoupení v Thomaskirche v místě, kde odpočívá hudební velikán J. S. Bach, patří k těm nezapomenutelným zážitkům. Celá akce se mohla uskutečnit díky podpoře česko-německého fondu budoucnosti¹⁰.

V roce 2013 slavil Jiří Pavlica 60. narozeniny. Ve spolupráci Ostravského dětského sboru, Ženského sboru Duha Ostrava a SKS Ateneo Olomouc a komorního orchestru byly uspořádány koncerty k tomuto jubileu v Ostravě a Olomouci¹¹.

V roce 2014 si připomínal 10. výročí vzniku mužský soubor Gentlemen Singers z Hradce Králové. Pro své výroční koncerty v Ostravě a Olomouci přizval ke spolupráci ženský sbor Duha Ostrava a SKS Ateneo UP Olomouc.¹² Pod vedením autora Stephena Hatfielda zazněla v průběhu obou koncertů jeho celá vokální mše Missa Brevis. Organizačně koncerty v rámci projektu zajišťil soubor z Hradce Králové.

V letech 2014–15 participoval SKS Ateneo UP Olomouc v projektu EU nazvaném Be2gether. Projektu se zúčastnili zástupci z Polska, Norska, Holandska, Turecka a ČR. V jeho rámci vystoupil sbor nebo jeho komorní skupina¹³ v polském Koszalinu, holandském Middelburgu, turecké Amasře a norském Harstadu a Tromsø.

V roce 2015 se na podzim podařilo uskutečnit v pořadí druhé koncertní turné v USA. Opět za spolupráce a podporu různých subjektů, zejména Sister Cities. Z hostitelských rodin v Owensboro sbor vyjížděl k jednotlivým koncertům i mimo území státu Kentucky. Množství koncertů v roce 2016 dominovalo neopakovatelné vystoupení v jeskyni Výpustek v Moravském krasu. Druhým významným vrcholem byla vystoupení při setkání absolventů Univerzity Palackého v Olomouci. Samostatný koncert s kapelou s programem z oblasti populáru a večerní vystoupení s Leonou Machálkovou a cimbálovou muzikou Hradišťan vedenou Jiřím Pavlicou.

V roce 2017 se podařilo zorganizovat sérii koncertů v oblasti francouzského Alsaska. Sbor byl úspěšný i projektově. Získal podporu IVF pro mezinárodní projekt univerzitních sborů Visegrad Choral Bridges II. Tentokrát na něm spolupracovali: Uniwersytet Rzeszowski (Grzegorz Oliwa) – PL, Uniwersita Mateja Bela Banská Bystrica (Milan Pazúrik) – SVK, Eszterházy Károly Egyetem Eger (Sándor Kabdebó) – HU a Univerzita Palackého Olomouc (Pavel Režný) – CZ. Jednotlivé koncerty a workshopy zaměřené tentokrát na duchovní hudbu se uskutečnily v letech 2017–18. Výstupem bylo opět společně natočené CD.

Z tradičních koncertů v roce 2019 vybočují některé akce. Tou první bylo vystoupení SKS Ateneo UP Olomouc na plese, kde za doprovodu taneční kapely sbor netradičně zpíval k tanci. Druhým účinkujícím toho večera byl Rozhlasový Big Band Gustava Broma řízený Vladem Valovičem¹⁴. Mezi významné akce lze také řadit koncerty v rámci festivalu Mezzochori Hradec Králové¹⁵ a na delší dobu poslední klasické vystoupení na koncertě Studenti sametu, nedílné součásti festivalu akademických sborů Festa Academica v Praze.

Před covidovou uzávěrou v roce 2020 Ateneo stihlo ještě vystoupit na The ples 2020 (opět společně s Rozhlasovým Big Bandem Gustava Broma) a na koncertě australského North Sydney Boys Sympho-

nic Winds and String Orchestra ze Sydney v olomoucké Redutě.

Pak následovala všem dobře známá přestávka, která byla vynucená protiepidemiologickými opatřeními. Neprofesionální sbory nesměly zkoušet a online zkoušky nikdy nemohou plnohodnotně nahradit kontaktní běžnou sborovou zkoušku.

Do budoucna hledí sbor s mírným optimismem. Na začátku semestru přišlo hodně nováčků, zpěváky připravovaný program evidentně baví, a tak se s chutí připravují na Festu Academicu 2021 a výroční koncert, který proběhne 8. 12. 2021. Vedení sboru připravuje nové projekty a věří, že bude úspěšné.

Přehled významnějších koncertů (výběr):

Festival zborového spevu Viliama Figuš – Bystrého, Banská Bystrica, Slovensko (2005)

Festival Choral International de Neuchâtel, Švýcarsko (2006, 2012)

Festival Voix du Monde, Nancy, Francie (2007)

Internationales Adventsingen, Wien, Rakousko (2007, 2009, 2010, 2011, 2012, 2014, 2015, 2016)

Koncertní zájezd, Solleder, København, Dánsko (2008)

Koncertní turné USA, Owensboro, Kentucky (2009)

Visegrad Choral Bridges, Banská Bystrica, Krakow (2009)

Festa Academica, Praha, (2007, 2009, 2011, 2019, 2021)

Koncertní zájezd, Leipzig, Wurzen, Chemnitz, Německo (2012)

Projekt Be2gether, Middelburg, Holandsko (2014)

Meeting Be2gether, Amasra, Turecko (2015)

Projekt Be2gether, Harstad, Tromsø, Norsko (2015)

Europa Cantat, Pécs, Maďarsko (2015)

Koncertní turné USA, Kentucky, Ohio (2015)

Koncertní turné, Breitenbach, Gerstheim, Hochfelden, Sainte Odile, Francie (2016, 2018)

Visegrad Choral Bridges II, Banská Bystrica (SVK), Rzeszow (PL) – 2017

Visegrad Choral Bridges II, Eger, Maďarsko – (2018)

Vydaná CD (výběr):

Ateneo Mixed Chamber Choir – 2006

Mixed Chamber Choir Ateneo (Ona tančí s Olomoucí) – 2008

Hudba olomouckého orloje – 2008

Richard Pachman: Missa olomoucensis – 2009

Choral Bridges – 2011

Opojení folklorem – 2015

Across Genres – 2017

Visegrad Choral Bridges II – 2018

<http://ateneo.upol.cz/>

<https://www.facebook.com/Sm%C3%AD%C5%A1en%C3%BD-komorn%C3%AD-sbor-Ateneo-Univerzity-Palack%C3%A9ho-v-Olomouci-116320724358>

Poznámky

- 1 Konvikt – nyní Umělecké centrum Univerzity Palackého, kde sídlí 5 uměnovědných kateder z pedagogické a filozofické fakulty (FF: katedra muzikologie, katedra dějin umění, katedra divadelních a filmových studií, PdF: katedra hudební výchovy, katedra výtvarné výchovy). Název Konvikt se vztahuje k barokní budově bývalého jezuitského konviktu z 16. století, který byl v roce 2002 kompletně rekonstruován (<https://uc.upol.cz/>).

- 2 První provedení Kyrie z Missy Brevis, se uskutečnilo v rámci adventního koncertu České televize studio Ostrava a účinkoval na něm Komorní orchestr Leoše Janáčka a dětský sbor Bambini di Praga. Provedení řídil autor. Posléze pro nahrávku použil smíšený sbor, sopránové sólo a původně druhé tenorové sólo nahradil barytonovým. Důvodem bylo, že byl na nahrávání k dispozici výborný barytonista.
- 3 Sborový podklad za doprovodu klavíru a tuby byl natočen v Olomouci. Během přenosu, který byl předtím asi pětikrát zkoušen od začátku do konce, pak členové sboru jen imitovali zpěv na obraz.
- 4 Soutěžní program: H. L. Hassler: Cantate Domino, P. Kostianen: Jaakobin isot pojat, I. Hrušovský: Zahučali chladné vetry v doline, Z. Lukáš: Oj, oj, oj
- 5 S natáčením se pojí zajímavá historka. Pan režisér potřeboval finanční zálohu na pronájem nahrávací techniky. Tehdejší prorektor ji přivezl na kole. Přijel, sáhl do kapsičky u košile, předal 10 000 Kč a odjel.
- 6 Každý sbor měl přiděleného průvodce, který s ním absolvoval celý pobyt. Chtěli jsme někoho, kdo mluví anglicky nebo německy. Dostali jsme přidělený manželský pár hovořící pouze francouzsky.
- 7 Při pobytu v zahraničí je neocenitelnou zkušeností nebydlet společně, ale mít možnost „na vlastní kůži“ zjistit, jak se v dané zemi žije. A řeč není jen o proslavené francouzské kuchyni.
- 8 Jde o stejné náměstí, jež zmiňuje v jednom ze svých představení i Miroslav Donutil
- 9 Je využita vždy jen polovina jeviště, druhá je „přikryta“ černou látkovou zástěnou. Za ní může v klidu nastoupit další sbor. Sbor, který dozpíval, je takto zakryt, sbor, který bude zpívat je otevřen. Tento systém střídání umožňuje plynulý program bez zbytečných ztrát způsobených přesunem zpěváků z pódia a na pódium.
- 10 <https://www.fondbudoucnosti.cz/>
- 11 Oslavenec z důvodu pracovních povinností se nemohl zúčastnit. Pozvání ale přijala manželka paní Martina Pavlicová.
- 12 Sbor Duha Ostrava se sbormistrem Pavlem Režným se zúčastnil Královéhradeckých slavností sborového zpěvu v roce 2012, kde kanadský skladatel Stephen Hatfield premiéroval v rámci jednoho z ateliérů svou vokální Missu brevis, která byla speciálně napsána pro Gentlemen Singers.
- 13 kvartet – sextet
- 14 <https://theples.cz/>
- 15 Kromě jiného také společně s Gentleman Singers

Résumé

Příspěvek se zabývá vybranými momenty z dvacetileté historie Smíšeného komorního sboru Ateneo Univerzity Palackého v Olomouci. Všímá si významných událostí a koncertů v životě sboru. Přináší také výběrový výčet nejvýznamnějších zahraničních vystoupení sboru a výběr z vydaných CD na kterých SKS Ateneo UP Olomouc zpívá.

Klíčová slova: Smíšený sbor, Ateneo, Univerzita Palackého, Olomouc, katedra hudební výchovy, sborový festival, CD, koncert, workshop, sbormistr, Festa Academica, Kaple Božího těla, Be2gether, International Visegrad Fund, Pavel Režný, Umělecké centrum UP.

Keywords: Mixed choir, Ateneo, Palacký University, Olomouc, choral festival, CD, concert, workshop, choirmaster, Festa Academica, Department of Music, Corpus Christi Chapel, Be2gether, International Visegrad Fund, Pavel Rezny, Arts Centre UP.

doc. PaedDr. Pavel Režný, Ph.D. působí na Katedře hudební výchovy PdF Univerzity Palackého v Olomouci. Na katedře akreditoval program Sbormistrovství, je garantem a vyučujícím teoretických a zejména praktických disciplín v rámci některých akreditovaných programů. V současnosti vede Ženský pěvecký sbor DUHA Ostrava (od 1989) a Komorní smíšený sbor ATENEO UP Olomouc (od 2001). V minulosti také dlouhodobě spolupracoval s Ostravským dětským sborem (např. Cena jury a publika Montreux 2003). Bohatá koncertní

činnost a spolupráce se sbory doma i v zahraničí (Slovensko, Polsko, Maďarsko, Norsko, Francie, USA) – řešitel projektů např.: Grundtvig Be Together, IVF Visegrad Choral Bridges, Česko-německý fond budoucnosti a další. Cena Jana Šoupala, Mezinárodní cena Stanislava Moniuszky, 17 vydaných CD aj.